

Försäkringsförmedling

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar i betänkandet regeringens proposition 2004/05:133 Försäkringsförmedling. Regeringen föreslår bl.a. en ny lag om försäkringsförmedling. Genom lagen genomförs EG-direktivet om försäkringsförmedling. Syftet med direktivet är bl.a. att förbättra kundskyddet, ytterligare underlätta verksamhet över gränserna och reglera all distribution av försäkringar som sker utanför försäkringsföretagen.

Förslaget innebär bl.a. att

- hårdare krav ställs på dem som förmedlar försäkringar,
- försäkringsförmedling bara får utövas efter tillstånd av Finansinspektionen,
- en försäkringsförmedlare ska uppfylla särskilda krav på kunskap och kompetens,
- kundskyddet blir bättre genom att det föreskrivs vilken information som en försäkringsförmedlare ska lämna till sina kunder, t.ex. informera om priset för försäkringsförmedlingen,
- försäkringsförmedlaren ska anpassa sin rådgivning efter kundens önskemål och behov samt rekommendera lösningar som är lämpliga för kunden,
- Finansinspektionen ska utöva tillsyn över alla försäkringsförmedlare medan Bolagsverket ska sköta registreringen,
- det skapas goda förutsättningar för en ökad konkurrens och
- det blir ett gemensamt regelverk för den verksamhet som utövas av alla slags försäkringsförmedlare.

Ingen motion har väckts i ärendet.

Den nya lagen och övriga lagförslag föreslås träda i kraft den 1 juli 2005. Regeringen föreslår att vissa övergångsregler ska gälla såväl för de försäkringsmäklare som regleras enligt äldre lagstiftning som för de övriga försäkringsförmedlare som bedriver förmedlingsverksamhet vid lagens ikraftträdande.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag och föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag, dock med den ändringen att övergångsbestämmelserna till lagen om försäkringsförmedling förlängs med tre månader såvitt avser punkterna 3 och 4. Därmed får de som i dag utövar försäkringsförmedling fortsätta att göra detta till den 1 april 2006.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund.....	5
Utskottets överväganden.....	6
En ny lag om försäkringsförmedling.....	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	13
Propositionen.....	13
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

En ny lag om försäkringsförmedling

Riksdagen antar de av regeringen framlagda förslagen till

1. lag om försäkringsförmedling, med den ändringen såvitt avser övergångsbestämmelserna punkterna 3 och 4 att orden "den 31 december 2005" skall bytas ut mot "den 31 mars 2006".
 2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
 3. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
 4. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
 5. lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt,
 6. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister.
- Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2004/05:133.

Stockholm den 12 maj 2005

På finansutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Mikael Odenberg (m), Carin Lundberg (s), Karin Pilsäter (fp), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Mats Odell (kd), Lars Bäckström (v), Agneta Ringman (s), Gunnar Axén (m), Bo Bernhardsson (s), Christer Nylander (fp), Roger Tiefensee (c), Hans Hoff (s), Tomas Högström (m), Agneta Gille (s) och Yvonne Ruwaida (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2004/05:133 Försäkringsförmedling föreslår regeringen att riksdagen antar regeringens förslag till bl.a. lag om försäkringsförmedling. Regeringens förslag återges i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Ingen motion har väckts i ärendet.

Skrivelser

Sveriges Försäkringsförbund och Finansförbundet har inkommit med skrivelser till utskottet. Sveriges Försäkringsförbund har bl.a. tagit upp tidpunkten för ikraftträdande avseende övergångsbestämmelserna till lagen om försäkringsförmedling. Förbundet anför att det kommer bli synnerligen svårt för försäkringsbolagen att uppfylla bl.a. lagens kunskapskrav i tid och yrkar därför att övergångsreglerna förlängs.

Bakgrund

Försäkringsförmedlare spelar en central roll vid distributionen av försäkringsprodukter. Att förmedling av försäkringar sker på ett tillfredsställande sätt är av betydelse för såväl försäkringstagare som försäkringsgivare. Fel och brister i samband med förmedlingen kan få stora ekonomiska konsekvenser.

Europaparlamentets och rådets direktiv (2002/92/EG) av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling utgör ett led i genomförandet av EG:s handlingsplan för finansiella tjänster. Direktivet ersätter direktiv 77/92/EEG, som haft ett begränsat tillämpningsområde och inte i någon nämnvärd utsträckning påverkat innehållet i nuvarande lagstiftning (försäkringsmäklarlagen). Det nya direktivet omfattar i princip alla personer som förmedlar försäkringar. Direktivet innebär bl.a. att försäkringsförmedlare ska vara registrerade hos en behörig myndighet och att den som är registrerad i en medlemsstat sedan kan driva förmedlingsverksamhet inom hela gemenskapen. Genom direktivet sker en s.k. minimiharmonisering av de yrkeskrav som en person måste uppfylla för att bli registrerad som försäkringsförmedlare och av den information som en förmedlare ska lämna till en kund. Detta innebär att Sverige kan gå längre i dessa avseenden för försäkringsförmedlare som ska registreras här. I direktivet anges att bestämmelserna kan bidra till att förverkliga den inre marknaden för finansiella tjänster och till att förbättra kundskyddet på området.

Utskottets överväganden

En ny lag om försäkringsförmedling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en ny lag om försäkringsförmedling. Förslaget innebär att EG-direktivet om försäkringsförmedling införlivas i svensk lagstiftning. Finansutskottet tillstyrker att lagförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2005 men anser att övergångsbestämmelserna till lagen om försäkringsförmedling bör förlängas med tre månader såvitt avser punkterna 3 och 4. Därmed får de som i dag utövar försäkringsförmedling fortsätta att göra detta till den 1 april 2006.

Propositionen

En ny lag om försäkringsförmedling

Regeringen föreslår att direktivet om försäkringsförmedling ska genomföras genom en ny lag om försäkringsförmedling. Lagen föreslås omfatta förmedling av direktförsäkring och återförsäkring.

Regeringen anför att de i dag gällande reglerna (försäkringsmäklarlagen) trädde i kraft 1990 och att det sedan dess har skett en omfattande utveckling av försäkringsmarknaden. Försäkringsmäklarlagen har ett mer begränsat tillämpningsområde än direktivet. Den omfattar bara försäkringsmäklare, dvs. personer som är oberoende av försäkringsgivarintressen och endast förmedling av direktförsäkringar. Direktivet gör i princip inte någon skillnad mellan olika slags försäkringsförmedlare och omfattar förmedling av direktförsäkringar och återförsäkringar. Det innehåller också en rad bestämmelser som syftar till att förbättra kundskyddet – främst olika informationskrav – som saknar motsvarighet i försäkringsmäklarlagen. Direktivet gör i princip inte någon skillnad mellan förmedling av försäkringar till konsumenter och förmedling av försäkringar till andra kunder. Ett genomförande av direktivet innebär dessutom enligt regeringen att flera nya bestämmelser som avser verksamhet över gränserna måste införas. Regeringen föreslår således att direktivet genomförs genom en ny lag om försäkringsförmedling.

Tillämpningsområde

Regeringen föreslår att med försäkringsförmedling avses yrkesmässig verksamhet som består i

- att lägga fram eller föreslå försäkringsavtal eller
- att utföra annat förberedande arbete inför ingåendet av sådana avtal eller

- att för annans räkning ingå försäkringsavtal eller att bistå vid förvaltning och fullgörande av avtalet.

Regeringen anför att den nya lagens tillämpningsområde bör bestämmas med utgångspunkt i den definition av försäkringsförmedling som finns i direktivet. Begreppet försäkringsförmedling bör enligt regeringen tolkas i ljuset av det grundläggande syftet med direktivet som är att höga krav ställs på yrkeskvalifikationer för aktörer som spelar en central roll vid köp och försäljning av försäkringar. Det innebär bl.a. att den som yrkesmässigt hjälper potentiella försäkringstagare med att välja eller biträda försäkringstagare vid försäkringsfall får anses ägna sig åt försäkringsförmedling. Enligt direktivet är det bara personer som driver försäkringsförmedling mot ersättning som omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Regeringen föreslår vidare att som försäkringsförmedling ska inte anses verksamhet som t.ex. bara består i

- att hänvisa någon till ett försäkringsföretag eller en försäkringsförmedlare,
- att lämna allmän information om försäkring till någon eller
- rådgivning om försäkring till någon.

Regeringen föreslår slutligen att lagen inte är tillämplig på

- försäkringsförmedling som utövas av ett försäkringsföretag eller av en anställd hos ett försäkringsföretag som handlar på företagets ansvar,
- personer som inte har försäkringsförmedling som huvudsaklig yrkesverksamhet och som förmedlar försäkringar som kompletterar en levererad vara eller tjänst ska inte heller omfattas av lagen om vissa andra förutsättningar, som bl.a. har att göra med försäkringsskyddets omfattning och försäkringstidens längd.

Av direktivet följer att verksamhet som i och för sig faller under definitionen av försäkringsförmedling undantas från direktivets tillämpningsområde när den bedrivs av ett försäkringsföretag eller av en anställd vid ett försäkringsföretag som handlar på företagets ansvar. Regeringen föreslår därför en bestämmelse om undantag i dessa fall.

Direktivet innehåller inte något uttryckligt undantag för verksamhet som består i att t.ex. endast hänvisa en potentiell försäkringstagare till en försäkringsgivare eller tipsa någon om att det finns försäkringsförmedlare som kan hjälpa till vid en upphandling av försäkringsavtal. Åtgärder som inskränker sig till att skapa kontakt mellan en kund och ett försäkringsföretag eller en försäkringsförmedlare bör enligt regeringen inte anses utgöra försäkringsförmedling, eftersom sådana åtgärder inte kan anses syfta till att kunden ska ingå ett visst försäkringsavtal. Regeringen föreslår därför att dessa fall ska vara uttryckligen undantagna från lagens tillämpningsområde. Regeringen förslår dock att lagen blir tillämplig om hänvisningen eller tipset kombineras med rådgivning kring t.ex. lämpligt försäkringsskydd.

Flera remissinstanser har tagit upp frågan om medverkan vid tecknande av försäkringar som sker vid sidan av annan huvudsaklig verksamhet, t.ex. bilhandlares och finansbolags medverkan vid tecknande av fordonsförsäk-

ringar och försäkringar som har samband med finansieringstjänster. Regeringen anför att om dessa typer av medverkan ska anses vara försäkringsförmedling eller inte får avgöras utifrån hur verksamheten rent faktiskt bedrivs i det enskilda fallet. Om t.ex. bilhandlaren endast hänvisar kunden till en försäkringsgivare, är det normalt inte fråga om försäkringsförmedling. Om de däremot påtar sig en mer aktiv roll i kundens val av försäkringsskydd eller medverkar i förhandlingar rörande priset eller villkoren för försäkringen torde det enligt regeringen vara fråga om försäkringsförmedling.

Regeringen föreslår vidare att undantagsregel i direktivet som tar sikte på t.ex. skatteexperter eller revisorer som ger rådgivning i enstaka fall om försäkringsskydd inom ramen för sin huvudsakliga verksamhet – dock utan att aktivt delta i försäkringsförmedlingen – inte ska omfattas av den nya lagen.

Direktivet är inte tillämpligt på vissa personer som inte har försäkringsförmedling som huvudsaklig yrkesverksamhet och som förmedlar försäkringar som kompletterar en levererad vara eller tjänst. För att personen i fråga inte ska omfattas av direktivet ska en rad andra förutsättningar också vara uppfyllda som bl.a. har att göra med försäkringsskyddets omfattning, försäkringstidens längd och premiebeloppets storlek. Regeringen föreslår att direktivets bestämmelse tas in i den nya lagen. Det anförda torde enligt regeringen innebära att de flesta specialombud, t.ex. radio/tv-handlare och resebyråer, faller utanför lagens tillämpningsområde.

Tillstånd och registrering

Regeringen föreslår att försäkringsförmedling får utövas bara efter tillstånd från Finansinspektionen och får ges till en svensk fysisk eller juridisk person. Förutsättningarna för tillstånd och registrering är bl.a. krav på lämplig kunskap och kompetens samt ansvarsförsäkring. Tillståndet kan omfatta alla slag av försäkringar men regeringen föreslår att det t.ex. även kan begränsas till livförsäkring eller skadeförsäkring. Regeringen föreslår vidare att den som har fått tillstånd ska registreras hos Bolagsverket.

Regeringen anför att den föreslagna definitionen av försäkringsförmedlare innebär att fler aktörer än tidigare kommer att omfattas av lagstiftningen om försäkringsförmedling. Regeringen föreslår att Finansinspektionen ska ansvara för kontrollen inför registrering av försäkringsförmedlare och ha tillsynsansvaret.

Regeringen anför vidare att försäkringsförmedlare fyller en mycket viktig funktion i försäkringssektorn. Såväl försäkringsgivare som försäkringsstagare måste kunna utgå från att en förmedlare har nödvändiga yrkeskunskaper. Det finns därför anledning att på detta område ha högt ställda krav på kunskap och kompetens. Regeringen föreslår därför att för att en fysisk person ska få tillstånd eller bli registrerad som försäkringsförmedlare krävs att han eller hon har lämplig kunskap och kompetens samt god vandel.

Det är enligt regeringen inte möjligt och inte heller lämpligt att i lag slå fast vad som ska avses med lämplig kunskap och kompetens. I lagen bör enligt regeringen endast tas in ett allmänt krav som överensstämmer med direktivets. De närmare reglerna om vilka kunskaps- och kompetenskrav som ska gälla bör bestämmas i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Föreskrifterna bör beslutas efter samråd med branschföreträdare.

Lämplighetsprövning m.m.

Regeringen föreslår att en förutsättning för att en juridisk person ska få tillstånd till eller bli registrerad för att utöva försäkringsförmedling är att den inte är i konkurs eller likvidation. För att en fysisk person ska få tillstånd föreslår regeringen att det bl.a. krävs att personen inte är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud. En fysisk person får inte heller förekomma i belastningsregistret avseende vissa allvarliga förmögenhetsbrott eller viss allvarlig ekonomisk brottslighet och ska även ha visat skötsamhet i ekonomiska angelägenheter.

Regeringen anför att som flera remissinstanser påpekat innebär kravet på vandelsprövning en särreglering av försäkringsförmedlare i jämförelse med andra personer verksamma i finansiella företag. Kravet följer dock av direktivet och ska därför enligt regeringen införas. Direktivets krav på godandel får i första hand anses tillämpligt på fysiska personer som utövar försäkringsförmedling men ska även enligt regeringen tillämpas på anställda som direkt deltar i förmedlingsverksamheten samt på dem som ingår i ledningen för en juridisk person.

Försäkringsförmedlares informationsskyldighet

Regeringen föreslår att i rimlig tid innan ett försäkringsavtal ingås ska kunden bl.a. få information

- om försäkringsförmedlarens namn och adress,
- det register som förmedlaren är upptagen i och hur registreringen kan kontrolleras,
- vilken myndighet som är tillsynsmyndighet,
- priset för försäkringsförmedlingen.

Regeringen förslår också att försäkringsförmedlaren ska informera kunden om han ger råd på grundval av en opartisk analys eller om förmedlaren på grund av avtal eller på annan grund förmedlar försäkringar endast från visst eller vissa försäkringsföretag.

Regeringen anför att de informationskrav som finns angivna i direktivet om försäkringsförmedling är minimikrav och därför ska tas in i den nya lagen. Vid bedömningen av om det bör ställas informationskrav som går längre än kraven enligt direktivet blir det fråga om en avvägning mellan kundnyttan och förutsättningarna för konkurrens på lika villkor. Reger-

ingen anför dock att informationskraven inte får bli så omfattande, eller vara så detaljerade, att informationen inte tjänar sitt huvudsyfte, dvs. att ge kunden ett tillfredsställande beslutsunderlag.

Enligt direktivet är det endast vid telefonförsäljning till konsumenter som det ställs krav på att försäkringsförmedlaren ska lämna information om priset för tjänsten. Regeringen anför att det är viktigt med öppenhet och tydlighet i pris- och kostnadsfrågor särskilt när det gäller försäkringsförmedlare eftersom dessa kan bli ersatta av försäkringsgivaren för sitt arbete på olika sätt. Större öppenhet i kostnadsfrågan torde vidare enligt regeringen skapa förutsättningar för en ökad konkurrens på området. Regeringen anför att några remissinstanser (Bankföreningen, Sveriges Försäkringsförbund och Finansbolagens Förening) har motsatt sig förslaget om prisinformation på den grunden att det finns en rad praktiska tillämpningssvårigheter. Regeringen påpekar att enligt förslaget ska det vara möjligt att endast ange grunderna för hur priset bestäms, om det skulle visa sig omöjligt att ta fram prisinformation som är direkt kopplad till det enskilda kontraktet. Förslaget torde därför inte enligt regeringen innebära några oöverstigliga problem för försäkringsförmedlarna. Förslaget om prisinformation är dock direkt föranlett av direktivet om försäkringsförmedling. Enligt regeringen gör kravet på ett fullgott kundskydd det angeläget att redan nu ta ett första steg mot en öppnare prisinformation på försäkringsområdet genom att ålägga alla försäkringsförmedlare att informera om priset för sina tjänster.

Regeringen föreslår i överensstämmelse med direktivet att informationen ska lämnas till kunden i en handling eller i någon annan läsbar form som är tillgänglig för kunden. Enligt direktivet ska all information meddelas klart och korrekt på ett sätt som är förståeligt för kunden, och det bör därför av lagen framgå att informationen ska vara klar och begriplig.

God försäkringsförmedlingssed m.m.

Regeringen föreslår att en försäkringsförmedlare i sin verksamhet ska iaktta god försäkringsförmedlingssed och med tillbörlig omsorg ta till vara kundens intressen. Försäkringsförmedlaren ska anpassa sin rådgivning efter kundens önskemål och behov samt rekommendera lösningar som är lämpliga för kunden. Regeringen föreslår att förmedlaren ska åläggas en direkt avrådningsplikt i konsumentförhållanden.

Tillsyn och sanktioner

Regeringen föreslår att Finansinspektionen ska ha tillsyn över att lagen om försäkringsförmedling och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs. Försäkringsförmedlare och försäkringsföretag ska vara skyldiga att lämna inspektionen de upplysningar om sin verksamhet m.m. som inspektionen begär. Inspektionen föreslås också få genomföra en undersökning hos

försäkringsförmedlaren eller försäkringsföretaget. Om t.ex. en försäkringsförmedlare inte i tid fullgör sin upplysningsskyldighet föreslås inspektionen få påföra en förseningsavgift på högst 100 000 kr.

Finansinspektionen ska i vissa fall och om försäkringsförmedlarens överträdelse är allvarlig återkalla tillståndet eller, om det är tillräckligt, meddela varning. Finansinspektionen föreslås också få avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om försäkringsförmedlaren eller försäkringsföretaget gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot försäkringsförmedlaren eller försäkringsföretaget och dessa åtgärder bedöms tillräckliga. Varning eller anmärkning får förenas med en straffavgift.

Följdändringar

Regeringen föreslår också vissa följdändringar i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse m.fl.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att lagförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2005. Vidare föreslår regeringen vissa övergångsbestämmelser som innebär att försäkringsmäklare som vid lagens ikraftträdande är registrerade hos Finansinspektionen, får fortsätta att utöva verksamheten t.o.m. den 31 december 2005 eller, om en ansökan om tillstånd enligt den nya lagen har inkommit till Finansinspektionen senast vid denna tidpunkt, till dess att ansökan har prövats slutligt. Under denna tid gäller bestämmelserna i lagen om försäkringsmäklare för verksamheten.

Slutligen föreslår regeringen att övriga fysiska eller juridiska personer som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande utövar försäkringsförmedling som omfattas av lagen får fortsätta att utöva verksamheten t.o.m. den 31 december 2005 eller, om det senast vid denna tidpunkt till Finansinspektionen har inkommit en ansökan om tillstånd, eller till Bolagsverket har inkommit en anmälan för registrering som anknuten förmedlare, till dess att ansökan eller anmälan har prövats slutligt. Regeringen anför att övergångsperioden om sex månader bör vara tillräcklig, särskilt med hänsyn till att kraven på kunskap och kompetens förutsätts bli anpassade efter den verksamhet som bedrivs.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens lagförslag och att de ska träda i kraft den 1 juli 2005 utan tillstyrker propositionen i denna del. Utskottet anser – med hänsyn till att försäkringsbolagen och försäkringsförmedlarna enligt regeringens förslag endast får sex månader att planera och genomföra utbildningar och kurser i enlighet med kommande föreskrifter, utveckla kursexamination och faktiskt genomföra utbildningar – att över-

gångsperioden är för kort, och därför bör övergångsbestämmelserna till lagen om försäkringsförmedling förlängas med tre månader såvitt avser punkterna 3 och 4.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:133 Försäkringsförmedling:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om försäkringsförmedling,
2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
3. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
4. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
5. lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt,
6. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om försäkringsförmedling

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om försäkringsförmedling.

Med försäkringsförmedling avses yrkesmässig verksamhet som består i att

1. lägga fram eller föreslå försäkringsavtal eller utföra annat förberedande arbete innan försäkringsavtal ingås,
2. för någon annans räkning ingå försäkringsavtal, eller
3. bistå vid förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal.

2 § Som försäkringsförmedling skall inte anses verksamhet som bara består i att

1. hänvisa någon till ett försäkringsföretag eller en försäkringsförmedlare,
2. lämna allmän information om försäkring till någon,
3. inom ramen för en annan yrkesverksamhet i enstaka fall lämna information eller rådgivning om försäkring till någon, eller
4. yrkesmässigt handlägga, värdera eller reglera försäkringsfall.

3 § Bestämmelserna om försäkring gäller även återförsäkring, om inte något annat sägs.

4 § Bestämmelserna om försäkringsförmedlare gäller även anknuten försäkringsförmedlare, om inte något annat sägs.

5 § När en försäkringsförmedlare utövar sådan sidoverksamhet som avses i 1 kap. 3 b § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, är lagen tillämplig även på denna verksamhet, om inte något annat sägs.

6 § För utländska försäkringsförmedlares verksamhet i Sverige gäller bestämmelserna i denna lag i tillämpliga delar. För sådana filialer till utländska försäkringsförmedlare som avses i 10 § 4 a gäller i övrigt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Undantag från lagens tillämpningsområde

7 § Lagen är inte tillämplig på försäkringsförmedling som utövas av ett försäkringsföretag eller av en anställd hos ett försäkringsföretag som handlar på företagets ansvar.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling (EGT L 9, 15.01.2003 s. 3, Celex 32002L0092).

8 § Lagen är inte tillämplig om

1. försäkringsförmedlingen bara kräver kunskaper om den försäkring som förmedlas,
2. försäkringsförmedlingen utförs av någon som förmedlar försäkringar vid sidan av sin huvudsakliga yrkesverksamhet,
3. den förmedlade försäkringen kompletterar en vara eller en tjänst och försäkringen täcker
 - a) risken för förlust av eller funktionsfel i eller skada på varan, eller
 - b) risken för förlust av eller skada på bagage eller andra risker i samband med en resa,
4. den förmedlade försäkringen avser annat än livförsäkring eller ansvarsförsäkring,
5. den årliga premien för den förmedlade försäkringen inte överstiger ett värde motsvarande 500 euro, och
6. den förmedlade försäkringen gäller i högst fem år, inklusive eventuella förlängningar.

En försäkring som avses i första stycket 3 b. får även innehålla livförsäkring eller ansvarsförsäkring, om detta försäkringsskydd är underordnat det huvudsakliga försäkringsskyddet för risker i samband med resan.

Avtalsvillkor som avviker från lagen

9 § Avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i 5 kap. 4 och 7 §§ får inte åberopas mot kunden eller någon som härleder sin rätt från denne, i annat fall än när förmedlingen avser återförsäkring eller försäkring mot stora risker.

Definitioner**10 §** I denna lag betyder*1. anknuten försäkringsförmedlare:*

a) en svensk fysisk eller juridisk person som har träffat avtal med ett eller flera försäkringsföretag om att förmedla försäkringsprodukter, om dessa produkter inte konkurrerar med varandra och avtalet innebär att försäkringsföretaget är ansvarigt för ren förmögenhetsskada som drabbar en kund, en försäkringsgivare eller någon som härleder sin rätt från kunden till följd av att förmedlaren uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter enligt 5 kap. 4 §, eller

b) en svensk fysisk eller juridisk person som utövar försäkringsförmedling vid sidan av sin huvudsakliga yrkesverksamhet och som har träffat avtal med ett eller flera försäkringsföretag om att förmedla försäkringsprodukter, om dessa produkter utgör ett komplement till varor som levereras eller tjänster som tillhandahålls inom ramen för denna huvudsakliga yrkesverksamhet och avtalet innebär att försäkringsföretaget är ansvarigt för ren förmögenhetsskada som drabbar en kund, en försäkringsgivare eller någon som härleder sin rätt från kunden till följd av att förmedlaren uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter enligt 5 kap. 4 §,

2. *behörig myndighet*: en utländsk myndighet eller annat utländskt organ som har behörighet att besluta om tillstånd för eller registrering av utländska försäkringsförmedlare eller att utöva tillsyn över sådana förmedlare,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *filial*:

a) ett avdelningskontor med självständig förvaltning,

b) en svensk fysisk eller juridisk person som står under ledning och kontroll av en utländsk försäkringsförmedlare, som har fullmakt att vidta för förmedlaren bindande rättshandlingar med tredje man och som har ett varaktigt uppdrag från förmedlaren, eller

c) en fysisk eller juridisk person som står under ledning och kontroll av en svensk försäkringsförmedlare, som har fullmakt att vidta för förmedlaren bindande rättshandlingar med tredje man och som har ett varaktigt uppdrag från förmedlaren,

5. *försäkringsförmedlare*: en svensk fysisk eller juridisk person som är registrerad enligt denna lag,

6. *hemland*: det land där en utländsk försäkringsförmedlare har sitt hemvist,

7. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

8. *moderbolag*: detsamma som i 1 kap. 9 § första–tredje styckena försäkringsrörelselagen (1982:713),

9. *stora risker*: detsamma som i 2 a kap. 4 § tredje och fjärde styckena försäkringsrörelselagen,

10. *svensk fysisk person*: en fysisk person som har sitt hemvist i Sverige och som utövar sin verksamhet här,

11. *svensk juridisk person*: en juridisk person som har sitt hemvist i Sverige, och

12. *utländsk försäkringsförmedlare*: en utländsk fysisk eller juridisk person som i sitt hemland är registrerad för att utöva försäkringsförmedling.

2 kap. Tillstånd och registrering för svenska försäkringsförmedlare

Tillstånds- och registreringsplikt

1 § Försäkringsförmedling får med undantag för det fall som avses i 4 § utövas bara efter tillstånd av Finansinspektionen. Tillstånd får ges till en svensk fysisk eller juridisk person.

Bestämmelser om förutsättningar för utländska försäkringsförmedlare att utöva försäkringsförmedling i Sverige finns i 3 kap.

2 § Tillstånd till försäkringsförmedling kan avse

1. alla slag av försäkringar,

2. bara livförsäkringar, eller

3. bara skadeförsäkringar.

Tillståndet får begränsas till att avse en eller flera försäkringsklasser eller grupper av försäkringsklasser som avses i 2 kap. 3 a–c §§

försäkringsrörelselagen (1982:713) och i föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser.

3 § Den som har fått tillstånd enligt 1 § att utöva försäkringsförmedling skall senast sex månader efter det att tillstånd beviljades anmäla sig för registrering hos Bolagsverket.

Om anmälan för registrering inte görs inom denna tid eller om Bolagsverket genom beslut som har vunnit laga kraft avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering, upphör tillståndet att gälla.

Verksamheten får inte påbörjas förrän registrering har skett.

4 § För en anknuten försäkringsförmedlare gäller i stället för det som sägs i 1–3 §§ att det försäkringsföretag med vilket förmedlaren har ingått avtal om att förmedla dess försäkringsprodukter, skall anmäla förmedlaren för registrering hos Bolagsverket. Innan anmälan får ske skall försäkringsföretaget kontrollera att förmedlaren uppfyller kraven i 5 § 1–3 eller 6 § första stycket 1, 3, 4 och andra stycket samt i föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 1 § och 2 § 2, 3 och 5. Försäkringsföretaget skall, genom att begära att ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister visas upp, kontrollera att kraven i 5 § 2 och 6 § första stycket 3 i detta avseende är uppfyllda.

I en anmälan skall det anges om förmedlingen skall avse alla slag av försäkringar, bara livförsäkringar eller bara skadeförsäkringar eller om den skall begränsas till att avse en eller flera försäkringsklasser eller grupper av försäkringsklasser som avses i 2 kap. 3 a–c §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) och i föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser.

Verksamheten får inte påbörjas förrän registrering har skett.

Förutsättningar för tillstånd för en fysisk person

5 § Tillstånd för en svensk fysisk person att utöva försäkringsförmedling får ges bara om den fysiska personen

1. inte är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,

2. inte förekommer i det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister avseende vissa allvarliga förmögenhetsbrott eller viss allvarlig ekonomisk brottslighet och har visat skötsamhet i ekonomiska angelägenheter,

3. har lämplig kunskap och kompetens för den verksamhet som skall utövas, och

4. omfattas av en försäkring för skadeståndsskyldighet som kan åläggas denne om han eller hon åsidosätter sina skyldigheter.

Förutsättningar för tillstånd för en juridisk person

6 § Tillstånd för en svensk juridisk person att utöva försäkringsförmedling får ges bara om

1. den juridiska personen inte är i konkurs eller likvidation,

2. den juridiska personen omfattas av en försäkring för skadeståndsskyldighet som kan åläggas denna om den åsidosätter sina skyldigheter,

3. den som skall ingå i den juridiska personens ledning eller vara ersättare för denne, uppfyller kraven i 5 § 2 samt har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av en juridisk person som utövar försäkringsförmedling, och

4. de anställda som skall förmedla försäkringar för den juridiska personens räkning uppfyller kraven i 5 § 1–3.

Den juridiska personen skall kontrollera att förutsättningarna enligt första stycket 4 är uppfyllda. I samband med detta skall den juridiska personen begära att ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister visas upp.

3 kap. Utländska försäkringsförmedlares verksamhet i Sverige

Försäkringsförmedlare vars hemland hör till EES

1 § En utländsk försäkringsförmedlare vars hemland hör till EES får

1. utöva försäkringsförmedling från sådan filial i Sverige som avses i 1 kap. 10 § 4 a eller b med början en månad efter det att Finansinspektionen från en behörig myndighet i försäkringsförmedlarens hemland har tagit emot en underrättelse om förmedlarens avsikt att utöva försäkringsförmedling från filial i Sverige,

2. utöva försäkringsförmedling genom att erbjuda och tillhandahålla tjänster i Sverige utan att inrätta filial här med början en månad efter det att Finansinspektionen från en behörig myndighet i försäkringsförmedlarens hemland har tagit emot en underrättelse om förmedlarens avsikt att utöva försäkringsförmedling genom att erbjuda och tillhandahålla tjänster i Sverige utan att inrätta filial här.

Finansinspektionen skall upplysa försäkringsförmedlaren om de bestämmelser som gäller för verksamheten här. Om förmedlaren skall utöva verksamhet genom filial, skall sådana upplysningar lämnas innan verksamheten påbörjas.

Övriga utländska försäkringsförmedlare

2 § En utländsk försäkringsförmedlare vars hemland inte hör till EES får efter tillstånd av Finansinspektionen utöva försäkringsförmedling från sådan filial i Sverige som avses i 1 kap. 10 § 4 a eller b.

Tillstånd får ges bara om

1. försäkringsförmedlaren i sitt hemland står under betryggande tillsyn av en behörig myndighet och den myndigheten har medgett att förmedlaren etablerar sig i Sverige, och

2. det finns skäl att anta att försäkringsförmedlaren uppfyller kraven i 2 kap. 5 eller 6 §.

3 § Tillstånd enligt 2 § kan avse

1. alla slag av försäkringar,
2. bara livförsäkringar, eller

3. bara skadeförsäkringar.

Tillståndet får begränsas till att avse en eller flera försäkringsklasser eller grupper av försäkringsklasser som avses i 2 kap. 3 a–c §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) och i föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser.

4 § Den som har fått tillstånd enligt 2 § att utöva försäkringsförmedling skall senast sex månader efter det att tillstånd beviljades anmäla sig för registrering hos Bolagsverket.

Om anmälan för registrering inte görs inom denna tid eller om Bolagsverket genom beslut som har vunnit laga kraft avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering, upphör tillståndet att gälla.

Verksamheten får inte påbörjas förrän registrering har skett.

4 kap. Svenska försäkringsförmedlares verksamhet utomlands

Filialverksamhet inom EES

1 § Vill en försäkringsförmedlare inrätta en sådan filial som avses i 1 kap. 10 § 4 a eller c i ett annat land inom EES för sådan verksamhet som avses i 1 kap. 1 §, skall förmedlaren underrätta Finansinspektionen om sin avsikt innan verksamheten påbörjas.

Finansinspektionen skall inom en månad från det att underrättelsen togs emot lämna över den till den behöriga myndigheten i det land där filialen skall inrättas. Inspektionen skall underrätta försäkringsförmedlaren när inspektionen lämnar över underrättelsen.

Det som sägs i andra stycket gäller inte om den medlemsstat där filialen skall inrättas har anmält till Europeiska gemenskapernas kommission att staten inte vill ta emot sådana underrättelser som avses där.

Gränsöverskridande verksamhet inom EES

2 § Vill en försäkringsförmedlare erbjuda och tillhandahålla sådana tjänster som avses i 1 kap. 1 § i ett annat land inom EES utan att inrätta filial där, skall förmedlaren underrätta Finansinspektionen om sin avsikt innan verksamheten påbörjas.

Finansinspektionen skall inom en månad från det att underrättelsen togs emot lämna över den till den behöriga myndigheten i det land där verksamheten skall utövas. Inspektionen skall underrätta försäkringsförmedlaren när inspektionen lämnar över underrättelsen.

Det som sägs i andra stycket gäller inte om den medlemsstat där verksamheten skall utövas har anmält till Europeiska gemenskapernas kommission att staten inte vill ta emot sådana underrättelser som avses där.

Anmälan till Bolagsverket

3 § Om en försäkringsförmedlare har underrättat Finansinspektionen enligt 1 § första stycket eller 2 § första stycket, skall inspektionen anmäla detta till Bolagsverket.

En anmälan skall göras när Finansinspektionen lämnar över underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där filialen skall inrättas eller verksamheten skall utövas.

I de fall som avses i 1 § tredje stycket och 2 § tredje stycket skall en anmälan göras när Finansinspektionen har tagit emot underrättelsen.

5 kap. Regler för verksamheten

Sidoverksamhet

1 § En försäkringsförmedlare får efter tillstånd av Finansinspektionen utöva sådan sidoverksamhet som avses i 1 kap. 3 b § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Vid prövning av en ansökan om tillstånd enligt första stycket gäller bestämmelserna i 2 kap. 5 eller 6 § i tillämpliga delar.

2 § Den som har fått tillstånd att utöva sådan sidoverksamhet som avses i 1 § första stycket skall senast sex månader efter det att tillstånd beviljades anmäla sig för registrering hos Bolagsverket.

Om anmälan för registrering inte görs inom denna tid eller om Bolagsverket genom beslut som har vunnit laga kraft avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering, upphör tillståndet att gälla.

Sidoverksamheten får inte påbörjas förrän registrering har skett.

3 § Finansinspektionen får förbjuda en försäkringsförmedlare att utöva annan sidoverksamhet än sådan som avses i 1 § första stycket, om det finns särskilda skäl.

God försäkringsförmedlingssed m.m.

4 § Försäkringsförmedlaren skall i sin verksamhet iaktta god försäkringsförmedlingssed och med tillbörlig omsorg ta till vara kundens intressen.

Försäkringsförmedlaren skall anpassa sin rådgivning efter kundens önskemål och behov samt rekommendera lösningar som är lämpliga för kunden. Om försäkringsförmedlaren har informerat kunden enligt 6 kap. 2 § första stycket 1 om att han eller hon lämnar rådgivning om försäkring på grundval av en opartisk analys, är förmedlaren skyldig att lämna rådgivningen efter en analys av ett tillräckligt stort antal försäkringsavtal på marknaden.

Förmedlaren skall avråda en kund som är en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet från att vidta åtgärder som inte kan anses lämpliga med hänsyn till personens behov, ekonomiska förhållanden eller andra omständigheter.

Om försäkringsförmedlaren utövar sådan sidoverksamhet som avses i 1 § första stycket, gäller dessutom bestämmelserna i 1 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse för den verksamheten.

Behandling av tillgångar som tillhör kunden

5 § Pengar och andra tillgångar som försäkringsförmedlaren får hand om för kundens räkning skall hållas avskilda från egna tillgångar.

Om försäkringsförmedlaren utövar sådan sidoverksamhet som avses i 1 § första stycket, gäller i stället bestämmelserna i 1 kap. 3 b § 3 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse för den verksamheten.

Klagomålshantering

6 § Försäkringsförmedlaren skall se till att kunder och andra som är berörda av försäkringsförmedlingen på ett lämpligt sätt kan anmäla klagomål mot förmedlaren. Förfarandet för hantering av anmälda klagomål skall vara effektivt. Förmedlaren skall besvara klagomålen snarast möjligt.

Skadeståndsskyldighet

7 § Om försäkringsförmedlaren uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter enligt 4 §, skall förmedlaren ersätta ren förmögenhetsskada som på grund av detta drabbar en kund, en försäkringsgivare, ett fondbolag, ett förvaltningsbolag, ett fondföretag eller någon som härleder sin rätt från kunden.

8 § Den som vill göra anspråk på skadestånd enligt 7 § skall underrätta försäkringsförmedlaren om detta inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt att skada har uppkommit.

Om underrättelse inte görs inom skälig tid, faller rätten till skadestånd enligt denna lag bort. Detsamma gäller om talan inte väcks inom tio år från förmedlingstillfället.

6 kap. Försäkringsförmedlares informationsskyldighet m.m.

Information innan ett försäkringsavtal ingås

1 § Försäkringsförmedlaren skall i rimlig tid innan ett försäkringsavtal ingås lämna information till kunden om

1. försäkringsförmedlarens namn och adress,
2. det register som försäkringsförmedlaren är upptagen i och hur registreringen kan kontrolleras,
3. den myndighet som utövar tillsyn över försäkringsförmedlaren,
4. huruvida försäkringsförmedlaren har ett kvalificerat innehav i ett försäkringsföretag eller huruvida ett försäkringsföretag eller ett moderbolag till ett försäkringsföretag har ett kvalificerat innehav i försäkringsförmedlaren,
5. priset för försäkringsförmedlingen eller grunderna för hur priset bestäms och om provision eller annan ersättning kan påräknas bli betald av annan än kunden,
6. ansvarsförsäkringen,

7. de möjligheter som finns att framställa klagomål mot försäkringsförmedlaren, och

8. de möjligheter som finns att få en tvist med försäkringsförmedlaren prövad utanför domstol.

För en anknuten försäkringsförmedlare gäller i stället för det som sägs i första stycket 6 att förmedlaren skall informera kunden om att det försäkringsföretag med vilket han eller hon har ingått avtal om att förmedla dess försäkringsprodukter, är ansvarigt för ren förmögenhets-skada som drabbar en kund, en försäkringsgivare eller någon som härleder sin rätt från kunden till följd av att förmedlaren uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter enligt 5 kap. 4 §.

Information som avses i första och andra styckena skall lämnas även vid förnyelse eller ändring av försäkringsavtalet, om det behövs.

2 § Försäkringsförmedlaren skall i rimlig tid innan ett försäkringsavtal ingås lämna information till kunden om huruvida förmedlaren, när det gäller det aktuella försäkringsavtalet,

1. ger råd på grundval av en sådan opartisk analys som avses i 5 kap. 4 § andra stycket andra meningen,

2. genom avtal åtagit sig att förmedla försäkringar uteslutande för ett eller flera försäkringsföretags räkning, eller

3. förmedlar försäkringar från ett eller flera försäkringsföretag i annat fall än som avses i 1 och 2.

I de fall som avses i första stycket 2 och 3 skall försäkringsförmedlaren även uppge namn på dessa företag.

Information som avses i första och andra styckena skall lämnas även vid förnyelse eller ändring av försäkringsavtalet, om det behövs.

Informationens form

3 § Information som avses i 1 och 2 §§ skall lämnas till kunden i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för kunden.

Informationen skall vara klar och begriplig. Den skall, med de undantag som följer av tredje och fjärde styckena, lämnas på svenska.

Om den förmedlade försäkringen avser ett åtagande i ett annat land inom EES, skall informationen lämnas på ett officiellt språk i det landet.

Informationen får lämnas på annat språk än de som följer av andra och tredje styckena, om kunden begär det.

4 § Information som avses i 1 och 2 §§ får lämnas muntligen om

1. kunden begär det,

2. omedelbart försäkringsskydd är nödvändigt, eller

3. försäkringen förmedlas per telefon.

Snarast efter det att försäkringsavtal har ingåtts, skall informationen lämnas på det sätt som anges i 3 §.

Skyldighet att vidarebefordra information

5 § Försäkringsförmedlaren skall till kunden vidarebefordra sådan information om försäkringsavtalet som ett försäkringsföretag är skyldigt att lämna till en försäkringstagare.

Dokumentationsskyldighet

6 § Försäkringsförmedlaren skall dokumentera vad som har förekommit vid förmedlingstillfället och lämna dokumentationen till kunden.

Undantag från försäkringsförmedlares informationsskyldighet

7 § Bestämmelserna i 1–6 §§ tillämpas inte vid

1. förmedling av återförsäkring,
2. förmedling av försäkring mot stora risker, eller
3. sådan sidoverksamhet som avses i 5 kap. 1 § första stycket.

Påföljd vid utebliven information

8 § Om näringsidkaren inte ger information i enlighet med 1–4 §§ skall marknadsföringslagen (1995:450) tillämpas.

Information enligt 1–4 §§ skall därvid anses vara sådan information av särskild betydelse från konsumentsynpunkt som avses i 4 § andra stycket marknadsföringslagen.

7 kap. Tillsyn

Registreringsmyndighet

1 § Bolagsverket är registreringsmyndighet för försäkringsförmedlare och för utländska försäkringsförmedlare som avses i 3 kap. 2 §. Hos verket förs register över försäkringsförmedlare, där de uppgifter som enligt lag eller andra författningar skall tas in i register skrivs in.

För registrering av sådana filialer till utländska försäkringsförmedlare som avses i 1 kap. 10 § 4 a gäller lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

2 § Om en sökande vid anmälan för registrering inte har följt vad som är föreskrivet om anmälan eller om det finns något annat hinder för registrering, skall Bolagsverket förelägga sökanden att inom viss tid yttra sig eller göra rättelse. Om föreläggandet inte följs, skall anmälan avskrivas. En upplysning om denna påföljd skall tas in i föreläggandet. Om det fortfarande finns hinder för registrering även efter det att yttrande har lämnats, skall sökanden ges tillfälle att yttra sig över hindret. Finns hindret ändå kvar, skall registrering vägras om det inte finns anledning att ge sökanden ett nytt föreläggande.

Tillsynen och dess omfattning

3 § Finansinspektionen har tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

Upplysningar och undersökningar

4 § Försäkringsförmedlare, utländska försäkringsförmedlare som utövar verksamhet i Sverige enligt 3 kap. 1 eller 2 § och försäkringsföretag är skyldiga att till Finansinspektionen lämna de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande frågor som inspektionen begär.

Finansinspektionen får när den anser att det är nödvändigt genomföra en undersökning hos en försäkringsförmedlare, en filial till en sådan utländsk försäkringsförmedlare som avses i 3 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 § och ett försäkringsföretag.

Samarbete med behöriga myndigheter

5 § Finansinspektionen skall lämna de upplysningar som en behörig myndighet i ett annat land inom EES behöver för sin tillsyn över en försäkringsförmedlare som utövar verksamhet här enligt 3 kap. 1 §.

Revisor

6 § Om försäkringsförmedlaren enligt lag skall utse revisor, får Finansinspektionen förordna en revisor att med övriga revisorer delta i revisionen hos försäkringsförmedlaren. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av försäkringsförmedlaren för sitt arbete. Arvodets storlek bestäms av Finansinspektionen.

Avgifter till Finansinspektionen

7 § Försäkringsförmedlare, sådana utländska försäkringsförmedlare som har inrättat filial här enligt 3 kap. 1 § första stycket 1 eller 2 § och försäkringsföretag skall med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet med anknytning till denna lag.

8 kap. Ingripanden

Ingripande mot försäkringsförmedlare

1 § Om en försäkringsförmedlare har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen skall då utfärda ett föreläggande att vidta åtgärd inom viss tid, ett förbud att verkställa beslut eller en anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig skall försäkringsförmedlarens tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om försäkringsförmedlaren gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot försäkringsförmedlaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

2 § Finansinspektionen skall återkalla en försäkringsförmedlares tillstånd om försäkringsförmedlaren

1. inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat utöva sådan verksamhet som tillståndet avser,
2. har förklarat sig avstå från tillståndet,
3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har utövat sådan verksamhet som tillståndet avser, eller
4. inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd.

Om någon som ingår i ledningen för en juridisk person inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 6 § första stycket 3, får tillståndet återkallas enligt första stycket 4 bara om Finansinspektionen först beslutat att anmärka på att personen ingår i ledningen för den juridiska personen och om han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i ledningen för den juridiska personen.

I fall som avses i första stycket 1 och 3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

3 § Ett beslut om återkallelse av tillstånd får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

4 § När det gäller anknutna försäkringsförmedlare skall det som sägs i 1–3 §§ om återkallelse av tillstånd i stället avse återkallelse av registrering.

I fall som avses i 2 § första stycket 2 får registreringen i stället återkallas av Bolagsverket.

5 § Om Finansinspektionen har återkallat en försäkringsförmedlares tillstånd att utöva förmedling av livförsäkring eller alla slag av försäkring, skall inspektionen dessutom återkalla försäkringsförmedlarens tillstånd att utöva sådan sidoverksamhet som avses i 5 kap. 1 § första stycket. Detsamma gäller om Finansinspektionen eller Bolagsverket har återkallat en anknuten försäkringsförmedlares registrering avseende förmedling av livförsäkring eller alla slag av försäkringar.

6 § Om Finansinspektionen har återkallat tillståndet för en försäkringsförmedlare, skall inspektionen snarast underrätta Bolagsverket om detta.

Om Bolagsverket har återkallat registreringen avseende förmedling av livförsäkring eller alla slag av försäkring för en anknuten försäkringsförmedlare som har tillstånd att utöva sådan sidoverksamhet som avses i 1 kap. 3 b § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, skall Bolagsverket snarast underrätta Finansinspektionen om detta.

7 § Om Finansinspektionen har återkallat tillståndet för en försäkringsförmedlare som har underrättat inspektionen enligt 4 kap. 1 §

första stycket eller 4 kap. 2 § första stycket och inspektionen har lämnat över underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där filialen skall inrättas eller verksamheten skall utövas, skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten om återkallelsen.

När det gäller anknutna försäkringsförmedlare skall det som sägs i första stycket om Finansinspektionens återkallelse av tillstånd i stället avse inspektionens eller Bolagsverkets återkallelse av registrering.

Det som sägs i första och andra styckena gäller också om Finansinspektionen, i stället för att återkalla tillståndet eller registreringen, har meddelat varning.

Ingripande mot försäkringsföretag

8 § Om ett försäkringsföretag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen skall då utfärda ett föreläggande att vidta åtgärd inom viss tid, ett förbud att verkställa beslut eller en anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig skall försäkringsföretagets koncession förverkas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om försäkringsföretaget gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot försäkringsföretaget och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

9 § Om ett försäkringsföretag för förmedling av försäkringar utnyttjar någon som inte är berättigad att utöva försäkringsförmedling, skall Finansinspektionen förelägga försäkringsföretaget att upphöra med detta. Detsamma gäller om ett försäkringsföretag för förmedling av försäkringar utnyttjar någon som inte är berättigad att förmedla sådana försäkringar som förmedlingen avser.

Ingripande mot utländska försäkringsförmedlare

10 § Om en utländsk försäkringsförmedlare som utövar försäkringsförmedling i Sverige enligt 3 kap. 1 § bryter mot denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller på annat sätt visar sig olämplig att utöva försäkringsförmedling, får Finansinspektionen förelägga försäkringsförmedlaren att göra rättelse.

Om rättelse inte sker, får inspektionen förbjuda försäkringsförmedlaren att utöva försäkringsförmedling här i landet.

Finansinspektionen skall underrätta behörig myndighet i försäkringsförmedlarens hemland om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

11 § Om en utländsk försäkringsförmedlare utövar försäkringsförmedling i Sverige enligt 3 kap. 2 §, skall 1–3 §§ tillämpas på verksamheten här.

Finansinspektionen skall underrätta behörig myndighet i försäkringsförmedlarens hemland om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

Straffavgift

12 § Om en försäkringsförmedlare, ett försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsförmedlare som utövar försäkringsförmedling i Sverige enligt 3 kap. 2 § har meddelats beslut om anmärkning eller varning enligt 1, 8 eller 11 §, får Finansinspektionen besluta att försäkringsförmedlaren, försäkringsföretaget eller den utländska försäkringsförmedlaren skall betala straffavgift.

Avgiften tillfaller staten.

13 § Straffavgiften skall fastställas till lägst fem tusen kronor och högst femtio miljoner kronor.

Avgiften får inte överstiga tio procent av omsättningen närmast föregående räkenskapsår för försäkringsförmedlaren, försäkringsföretaget eller filialen till en sådan utländsk försäkringsförmedlare som avses i 3 kap. 2 §. Om överträdelsen har skett under försäkringsförmedlarens, försäkringsföretagets eller filialens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får den uppskattas.

Avgiften får inte vara så stor att försäkringsförmedlaren eller försäkringsföretaget därefter inte uppfyller kraven i 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 1 kap. 1 a § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

När avgiftens storlek fastställs, skall särskild hänsyn tas till hur allvarlig den överträdelse är som har föranlett anmärkningen eller varningen och hur länge överträdelsen har pågått.

Förseningsavgift

14 § Om en försäkringsförmedlare, ett försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsförmedlare som utövar försäkringsförmedling i Sverige enligt 3 kap. 1 eller 2 § låter bli att i tid lämna de upplysningar som föreskrivits med stöd av 9 kap. 2 § 9, får Finansinspektionen besluta att försäkringsförmedlaren, försäkringsföretaget eller den utländska försäkringsförmedlaren skall betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Verkställighet av beslut om straffavgift eller förseningsavgift

15 § Straffavgiften eller förseningsavgiften skall betalas till Finansinspektionen inom trettio dagar efter det att beslutet om den har vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet.

16 § Finansinspektionens beslut att påföra straffavgift eller förseningsavgift får verkställas utan föregående dom eller utslag om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 15 §.

17 § Om straffavgiften eller förseningsavgiften inte betalas inom den tid som anges i 15 §, skall Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften

för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

18 § En straffavgift eller förseningsavgift som påförts faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet vann laga kraft.

Ingripande mot den som saknar tillstånd eller registrering

19 § Om någon utövar försäkringsförmedling i Sverige utan att vara berättigad till det, skall Finansinspektionen förelägga denne att upphöra med verksamheten. Detsamma gäller om en försäkringsförmedlare förmedlar försäkringar av ett slag som denne inte är berättigad att förmedla eller utövar sådan sidoverksamhet som avses i 5 kap. 1 § första stycket utan att vara registrerad för det.

Är det osäkert om verksamheten omfattas av lagen, får Finansinspektionen förelägga den som utövar verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Vite

20 § Finansinspektionen får förena föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite.

9 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka allvarliga förmögenhetsbrott och vilken allvarlig ekonomisk brottslighet som avses i 2 kap. 5 § 2 och om hur registerkontrollen enligt 2 kap. 4–6 §§ skall gå till.

2 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad försäkringsföretaget i övrigt skall iaktta enligt 2 kap. 4 § i samband med anmälan och kontroll av anknutna försäkringsförmedlare,

2. vad som skall avses med skötsamhet i ekonomiska angelägenheter enligt 2 kap. 5 § 2,

3. vilken kunskap och kompetens som krävs enligt 2 kap. 5 § 3,

4. sådan försäkring för skadeståndsskyldighet som avses i 2 kap. 5 § 4 och 6 § första stycket 2,

5. vilken insikt och erfarenhet som krävs enligt 2 kap. 6 § första stycket 3,

6. vad den juridiska personen i övrigt skall iaktta enligt 2 kap. 6 § andra stycket i samband med kontroll av anställda,

7. vad försäkringsförmedlaren skall iaktta enligt 5 kap. 6 § vid hantering av klagomål,

8. vad försäkringsförmedlaren skall iaktta enligt 6 kap. 6 § när det gäller dokumentation av försäkringsförmedlingen och utlämnande av sådan dokumentation,

9. vilka upplysningar som en försäkringsförmedlare, ett försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsförmedlare enligt 7 kap. 4 § skall lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet, och
10. sådana avgifter för tillsyn som avses i 7 kap. 7 §.

10 kap. Överklagande

Överklagande av Finansinspektionens beslut

1 § Finansinspektionens beslut enligt 8 kap. 19 § andra stycket får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

Överklagande av Bolagsverkets beslut

2 § Bolagsverkets beslut att avskriva en anmälan eller att vägra eller återkalla en registrering får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.
 2. Genom lagen upphävs lagen (1989:508) om försäkringsmäklare.
 3. Försäkringsmäklare som vid lagens ikraftträdande är registrerad hos Finansinspektionen enligt 3 § första och andra styckena lagen om försäkringsmäklare, får fortsätta att utöva verksamheten till och med den 31 december 2005 eller, om en ansökan om tillstånd enligt den nya lagen har inkommit till Finansinspektionen senast vid denna tidpunkt, till dess att ansökan har prövats slutligt. Under denna tid gäller bestämmelserna i lagen om försäkringsmäklare.
 4. Övriga fysiska eller juridiska personer som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande utövar försäkringsförmedling som omfattas av lagen får fortsätta att utöva verksamheten till och med den 31 december 2005 eller, om det senast vid denna tidpunkt till Finansinspektionen har inkommit en ansökan om tillstånd, eller till Bolagsverket har inkommit en anmälan för registrering som anknyten försäkringsförmedlare, till dess att ansökan eller anmälan har prövats slutligt.
 5. I fråga om förmedlingsavtal som har ingåtts före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. Om försäkringsförmedlaren har godtagit en förlängning av avtalet efter ikraftträdandet, gäller dock de nya bestämmelserna.
 6. En fråga om ingripande enligt 8 kap. bedöms enligt äldre bestämmelser om någon omständighet som föranleder frågan om ingripande hänför sig till tiden före lagens ikraftträdande. Detta gäller dock inte om en tillämpning av de nya bestämmelserna skulle leda till ett mindre strängt ingripande.

7. För beslut som har meddelats enligt lagen om försäkringsmäklare skall bestämmelserna i den lagen gälla för överklagande och vid handläggningen av överklagandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs¹ att 7 kap. 16 § försäkringsrörelselagen (1982:713)² skall upphöra att gälla vid utgången av juni 2005.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling (EGT L 9, 15.01.2003 s. 3, Celex 32002L0092).

² Lagen omtryckt 1995:1567.

Senaste lydelse av 7 kap. 16 § 1999:600.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 3 b § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 b §²

Tillstånd enligt 3 § 2 behövs inte för verksamhet som bedrivs av den som är registrerad *som försäkringsmäklare* enligt 3 § första stycket 1 och 2 lagen (1989:508) om försäkringsmäklare, om

1. verksamheten endast är en sidoverksamhet till *försäkringsmäklarrörelsen* och enbart avser andelar i investeringsfonder eller sådana fondföretag som avses i 1 kap. 7 och 9 §§ lagen (2004:46) om investeringsfonder,

2. kunders order vidarebefordras endast direkt till fondbolag *och* fondföretag som avses i 1, och

3. *mäklaren* i denna verksamhet inte tar emot kunders medel eller fondandelar.

Tillstånd enligt 3 § 2 behövs inte för verksamhet som bedrivs av den som är registrerad *för förmedling av alla slag av försäkringar eller bara livförsäkringar* enligt 2 kap. 3 § lagen (2005:000) om försäkringsförmedling, om

1. verksamheten endast är en sidoverksamhet till *försäkringsförmedlingen* och *bara* avser andelar i investeringsfonder eller sådana fondföretag som avses i 1 kap. 7 och 9 §§ lagen (2004:46) om investeringsfonder,

2. kunders order vidarebefordras endast direkt till fondbolag, *förvaltningsbolag* samt fondföretag som avses i 1, och

3. *försäkringsförmedlaren* i denna verksamhet inte tar emot kunders medel eller fondandelar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005, men tillämpas inte på försäkringsmäklare som utövar verksamhet enligt lagen (1989:508) om försäkringsmäklare med stöd av punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2005:000) om försäkringsförmedling. För dessa gäller äldre bestämmelser.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling (EGT L 9, 15.01.2003 s. 3, Celex 32002L0092).

² Senaste lydelse 2004:56.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs¹ att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. för värdepappersföretag 1 kap. 3 c § och 2 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,
4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivers verksamhet i Sverige,
5. för börser, auktoriserade marknadsplatser och clearingorganisationer 2 kap. 7 §, 7 kap. 2 § respektive 8 kap. 3 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
6. för centrala värdepappersförvarare 2 kap. 6 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,
7. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–11 §§ lagen (2004:46) om investeringsfonder,
8. för utgivare av elektroniska pengar 2 kap. 8 § samt 5 kap. 6 och 7 §§ lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar,
9. för företag som driver inlåningsverksamhet 2 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet, och
9. för företag som driver inlåningsverksamhet 2 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet, och
10. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2005:000) om försäkringsförmedling.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling (EGT L 9, 15.01.2003 s. 3, Celex 32002L0092).

² Senaste lydelse 2004:310.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt

Härigenom föreskrivs¹ att 2 och 5 §§ lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt² skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §³

Bestämmelserna i denna lag gäller fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. livförsäkringsrörelse,
3. verksamhet av det slag som beskrivs i 1 kap. 3 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
4. verksamhet som kräver anmälan till eller ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
5. verksamhet av det slag som beskrivs i 1 § lagen (1989:508) om försäkringsförmädlare, *5. försäkringsförmedling enligt lagen (2005:000) om försäkringsförmedling,*
6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar,
7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder,
8. verksamhet som fastighetsmäklare enligt fastighetsmäklarlagen (1995:400),
9. verksamhet för kasinospel enligt kasinolagen (1999:335),
10. verksamhet som godkänd eller auktoriserad revisor, eller
11. yrkesmässig verksamhet som består i att lämna råd i avsikt att påverka storleken på en skatt eller avgift (skatterådgivare).

Lagen gäller endast sådan mot kunder inriktad verksamhet som avses i första stycket. I fråga om verksamheter som avses i första stycket 1–7 gäller lagen även filialer i Sverige till utländska juridiska personer med huvudkontor i utlandet.

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet för vissa andra fysiska och juridiska personer finns i 9 c §.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling (EGT L 9, 15.01.2003 s. 3, Celex 32002L0092).

² Lagen omtryckt 1999:162.

³ Senaste lydelse 2004:1182.

5 §⁴

Livförsäkringsföretag och företag som driver verksamhet enligt 1 § lagen (1989:508) om försäkringsmäklare behöver inte utföra identitetskontroll med anledning av ett försäkringsavtal vars årliga premie uppgår till ett belopp motsvarande högst 1 000 euro eller vars engångspremie uppgår till ett belopp motsvarande högst 2 500 euro. Identitetskontroll behöver inte heller göras med anledning av betalningar som görs från ett konto som har öppnats hos ett kreditinstitut som hör hemma inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Livförsäkringsföretag och försäkringsförmedlare enligt lagen (2005:000) om försäkringsförmedling behöver inte utföra identitetskontroll med anledning av ett försäkringsavtal vars årliga premie uppgår till ett belopp motsvarande högst 1 000 euro eller vars engångspremie uppgår till ett belopp motsvarande högst 2 500 euro. Identitetskontroll behöver inte heller göras med anledning av betalningar som görs från ett konto som har öppnats hos ett kreditinstitut som hör hemma inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005, men tillämpas inte på försäkringsmäklare som utövar verksamhet enligt lagen (1989:508) om försäkringsmäklare med stöd av punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2005:000) om försäkringsförmedling. För dessa gäller äldre bestämmelser.

⁴ Senaste lydelse 2004:1182.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Härigenom föreskrivs¹ att 9 § lagen (1998:620) om belastningsregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §²

En enskild har rätt att på begäran skriftligen få ta del av samtliga uppgifter ur registret om sig själv. Sådana uppgifter skall på begäran lämnas ut utan avgift en gång per kalenderår.

En enskild som behöver ett registerutdrag om sig själv för att kunna ta till vara sin rätt i ett främmande land eller få tillstånd att resa in, bosätta sig eller arbeta där, har rätt att få ett utdrag vars innehåll är begränsat enligt föreskrifter som regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar. Detsamma gäller när en enskild behöver ett registerutdrag om sig själv enligt bestämmelser i lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

En enskild som behöver ett registerutdrag om sig själv för att kunna ta till vara sin rätt i ett främmande land eller få tillstånd att resa in, bosätta sig eller arbeta där, har rätt att få ett utdrag vars innehåll är begränsat enligt föreskrifter som regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar. Detsamma gäller när en enskild behöver ett registerutdrag om sig själv enligt bestämmelser i lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg *eller lagen (2005:000) om försäkringsförmedling.*

En begäran om uppgifter ur registret skall vara skriftlig och undertecknad av den sökande själv.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling (EGT L 9, 15.01.2003 s. 3, Celex 32002L0092).

² Senaste lydelse 2000:874.